Nr. 68. Brasiovu, 30. Augustu 1852.

Gazeta Transsilvaniei.

Gazeta esse de doe ori adecă: Mercurea si Sâmbăta. Foiea odată pe septemână, adecă: Sâmbăta. Pretiul loru este pe unu annu 10 f. m. c., pe diumătate annu 5 f.; ear pentru terri stră'ne 7 f. pe unu sem. si pe annul intregu 14 f. m. c. Se prenumera la tote postele imperatesci, cum si la toti cunoscutii nostri DD. correspondenti. Pentru serie „petitu" se ceru 4 cr. m. c.

Monarchia austriacă.

Officiose.

Nr. 18,417. M. C. G. 1852.

Publicarea

gubernâtoruluĭ c. r. militare si civile din 25. Augustŭ 1852, in privinția ușĭurintelorŭ pré'naltu aprobate pentru aceĭ amploiatĭ, cărorŭ lipsescŭ studiele prescrise pentru serviția de conceptŭ.

In urmarea emisuluĭ inaltuluĭ ministerĭu de finanție din 24. Maĭu a. c. Nr. 7377 M. F. Maiestatea Sa c. r. apostolică cu pré'nalta decisiune din Aprile a. c. la propunerea făcută din partea ministerĭuluĭ de cultŭ si instructiune in impreună intelegere cu în. ministerĭu c. r. de finanție s'a induratŭ a da imputerire, ca incâtŭ cere lipsa la serviția de finanție, in restimpŭ de treĭ anĭ în Croatia si Slavonia, Ungaria, Transsilvania, Voivodatulŭ serbicŭ si în Banatulŭ temișianŭ, în Galitia, teritoriulŭ Cracovieĭ, Bucovina și Dalmatia, bărbațiĭ carii fură aplicațĭ maĭ multŭ timpŭ în serviție publice spre deplina obsteasca mulțămire, și acolo dovediră calitățĭ deosebite pentru serviția de conceptŭ, dispendânduse de totŭ aŭ în parte studiele iuridice și ale stiințilorŭ de statŭ percurse în institutele publice de invățîmântŭ, din partea ministerĭuluĭ de cultŭ, la propunerea ministerĭuluĭ de finanție să se pótă admite la ecsaminele teoretice de statŭ, ca asemene petițiunĭ să se asternă din partea candidațilorŭ pe calea deregătoricĭ ce le prestă la ministeriulŭ de finanțe, si de câtră acestŭ, dacă află cu cale ase invoi, să se indrepte la ministeriulŭ de invățamentŭ, și cumcă ecsaminele de statŭ depuse in modulŭ acesta aŭ valore numaĭ pentru serviția de finanție și numaĭ pentru numitele țerĭ de coróna și aŭ să suplinească lipsa de studiele universitățiĭ la pășirea in serviția de conceptŭ maĭ'naltŭ, carĭ inpregiurărĭ au să se insemne și in atestatele ecsamineluĭ de statŭ.

Aceste dispusetiunĭ la cererea directiuniĭ c. r. finanțiare din Transsilvania din 14. Augustŭ 1852 Nro. 17,898/1432 se aducŭ la publică cunoscință.

Sibiĭu, 25: August 1852.

Dela c. r. gubernementŭ civile și militare din Transsilvania.

Edictu convocâtoriu.

Magistratul l. r. cetătĭ Sibiĭu insciintiadia prin aceasta pe totĭ concernintiĭ, presintĭ seau absintĭ, cumca se au aflatu de lipsa a se ordina peste averea cadiutuluĭ in datoriĭ negutiatoriu Martinu Paulits deschiderea unuĭ concursu, si a se asiedia pentru pertractarea acestuĭ, care se va tineă in 1. Decembre la 9 óre in Sibiiu, una comisiune, in naintea careia totĭ aflatoriĭ aici in tierra precum si ceĭ din provintie straine, cariĭ au a pretinde ceva sub veru ce titlu dela susnumitul Martinu Paulits, au ase insinua accuratu si a'sĭ produce in copia demnă de credintia obligatiele séu alte documinte doveditórie pe deplinu si după lege acelle pretentiunĭ séu in persóna séu prin unu plenipotinte de incredere, fiendu că creditoriĭ, cariĭ nu se voru infaciesia la diua presemnata, se voru eschide dela concursu si se voru da uitareĭ nefiuite.

Sibiĭu in 31. August 1852.

Magistratul l. r. cetătĭ Sibiiu.

Blasiŭ, 6/18 Augustŭ 1852.

(Inchiĭere din Nr. trecutu.)

Totu in Nr. 58 al Gaz. DV. cetiseramŭ o correspondintia de suptu Inneu a lui G. M. Acestŭ corresp. se esprimă — nu fara cuventu in tonu durerosu asupra intârdierei cu esirea la lumină a Organului luminarei, intre altele dicandu: „Bag samă după o scurtă luminare éră a apusu dore pentru totdeuna." — Noĭ voindu atâtu pre susu on. D. correspundente, câtu si pe publiculu nostru alŭ inbărbăta, si intări in sperantia „ne vedemŭ miscatĭ a dechiara, cumcă precum fostulŭ redactoriŭ al acestui Organŭ, asia si ceialalti domni de aici nece decâtu nu suntu de părerea, că acestu Jurnalu se appună din câmpulu vieticĭ sale; ci causa, că si pen'acum a intârdiatŭ — afara de alte piedeci din lipsă speselorŭ, a fostŭ maĭ mare, lipsă litterelorŭ, abia avêndŭ atâtea littere, câtu să se tiparéscă câte unu cercularia pentru cleru, incă si acela cu mare greutate. Pentru aceea fostulu D. redactoriŭ alŭ cestui Organŭ a si facuta pasi in trêba castigarei littereloru. — Puindusa odată tipografia pe picioru bunu aru poté să se dee afara si o Gazeta scolastico-beserecésca — dupo cum tare bene proieptase D. corresp. de suptu Inneu GM. — Collaboratori aru fi de ajunsu, câci pre langa altiĭ — si D. canonici incă pre bucurosu ar' lua parte la spriginirea acestia cu oruri. Apoi Ilustr. Sa D. eppu ne afländuse abonati destui pentru portarea speselorŭ aceleia, ar fi poté officiose o impunere clerului câstigarea unei asemene Gazete, de óráce in acea s'arŭ publica maĭ multe invetiaturi morale acomodate după capacitatea populului, ce pentru indreptarea aceluia in viatiă morale arfi tare de lipsă.

Totu cu acésta ocăsiune, voindŭ a crutia si feri publiculu nostru de ver ce opiniuni scornite din ventu si ne intemeiate, cu câutare la geluirea maĭ adesseori memoratului D. correspondente de suptu Inneu (totu in Nro. 58 alu Gazetei DV.) asupra âcelcia," ca uniĭ domni d'en Blasiŭ ar'fi de opiniunea ca seminaruilu domesticu să se desfiintiede, si clericiĭ dandule si stipendiĭ să se tramitiè pe la institute straine — ne sentiimŭ obligatĭ a face cunoscutŭ, cum că nici unui Domnu de'n Blasiŭ nici batărŭ in visu nu iau umblatu prén minte asfeliŭ de lucru; cu atâtŭ maĭ putinŭ se fi auditŭ pe cineva vorbindu despre acésta; ba din' contra suntemŭ in stare atatŭ pe susu onor. D. correspondente, catŭ si pe On. publicŭ, ai incredintia si assecura, cumcă din partea episcopiei s'a pusŭ incă de multu pasi la locurile maĭ nalte pentru de a se poté immulti numerulu clericilorŭ; ca asia pre incetŭ in seminariŭ educânduse theologi destuĭ si capaci spre posturile bescricesci, să se stérgă si numele asia numitei popandosici.

Cu inceputulŭ lui Septem. s. n. (in intielesulu plan. min. de or. Gimnasieloru) se incepe unŭ nou ann. scolasticu. — Catedra de matematică in a 5 clasa, — transopunendusă fostulu profess. la aceasi Georgiŭ Stoianŭ de vice-archidiaconŭ la Mediasiŭ, — deveni vacante. Umplerea acesteia póte ca o să se facă pre'n concursu; numai de

---

ФОІЛЕТОНЪЛ.

Съ ворбіт доаъ треї ворбе пентрв лімва Ромънеаскъ.

Зікъnd лімва ромънеаскъ, дицелецет лімва ромъвлаві, ші зікъnd лімва ромъвлаві, е преа де дицелес, къ мъ адресесъ кътре Ромъні; фіindкъ нъмаї ромъвла аре дрепт а фі кіемат ла дъвъпътъціреа лімвіі лві; іар стреіні; нъмаї кънd вор фі ромъніці прін сфъце пъпъ ла а поа спіцъ, кв тоате къ сфнт мълці карі аратъ къ дореск дн'аінтареа поастръ, дар ноі фіind din фіре бъвъіторі, атрівъім тоате сімпатііле лор вnор decidepiĭ пентрв дфнніі квм воеск —, пентрв ноі дпсъ квм нъле dopim. —

Лімва ромънескъ, ка ші тоате лімвіле попоарълор, есте інстрвментвл прін — каре сацієтатеа ромъніілор дніі експрімъ свферіпца, вкврія, dopinца ші нечесітатеа еї. Лімва ромънескъ, ка лімвъ а ромъніілор, пв експрімъ dopinцеле стреїніілор; пентрв къ маї de мвлте орі възврът, къ dopinцеле стреїніілор пв се потрівеск кв але ромъніілор: спре ексемплв, зічеріле — Локта, локтаціў, качарта, качартаціў, кіліпір, кіліпірціў, мітъ, мітъітв, мофтаціў, мофтаціікъ, таветліў, таветлік, качердісітор, качердісіре, сфетерісітор, сфетерісіре, хатжр, хатжрікос, мъфлівz, мъфлівzлікъ, сістісітор, сістісіт, сістісіре, апандісітор, апандісіре, апандісіт, плокон, цатвашъ, цатвашлікъ, істерісіре, істерісіт, афанісіт, афанісітор, афанісіре, бехендісітор, бехендісіт, бехендісіре, фестъ, тіфлъ, кіопвл, чапкжп, клапсос, філодорімъ, рвсфет, беілік, апгара, тарара, dandana, калінъ, (їам пвсъ калжпв), белеа, подводъ, ікономісіт (л'am ікономісіт), катортосіт (л'am котортосіт), адікісіт, періорісіт (л'am періорісіт квм съкаде), проерісіс, проерітікосъ, спіон, спіонлжкъ, хавалеа, воста, хврдвбелеа, гос-гоца-белеа, апандісіт, бвклвкъ, zефлемеа, zефлендісіт, калкавъре, хопінсіре, хопінсіт (пв почъ съл хопінсескъ!), катандісіт. лікеа, катадіксіт, кабвл, катафто, іпоптосъ, іпомоні (бак 'оіъ помені), ліпоп, остосоп, бъдала, госвоїа-цалік, шага-шага, тошеле-томеле, теліосе-то, прагма. —:

Ачесте зічері ші алте асемнеа, каре експрімъ епітетеле ші dopinцеле стреїнілор, ка вн атом стреінъ дн церквлаціа лімвіі поастре, пв ї'ав парте дн дікціонарвл-ромънескъ, нічі dopinцеле, ші епітетеле, че еле експрімъ, пв сжнтъ de натвра ромънескъ ші пв нтіъ каре din ромъні ар dopi съ фіъ локтаціў, качатаціў, мофтаціў, кіліпірціў, мъфлівzъ, кіопвл, качердісітор, сфетерісітор.

Дитр'адевър зічеріле сістісіре, сістісіт, качердісіре, качердісіт, сфетерісіре, сфетерісіт, апандісіре, апандісіт, деші се дитродъсеръ de одатъ кв фанта дн кабінетъ; дар атвнчі пв ера кабінетвл романеск, кабінет стреін . . . . ., ші ка вн кабінет стреін, требві ка съ аівъ dopinцe стреіне, ші лімва каре требві съ експріме ачеле стреіне dopinцe, врма съ фіе їарь'ші стреінъ . . . . зікъ, домнілор, Ромъні, кабінет стреін ші dopinцe стреіне; пентрв къ кабінетвл ромънеск нічі одатъ п'а аввт асемене dopinцe, ші дрепт арґвмент ла ачеста въ адвкъ вн адевър не каре пв'л пот тъгъдві тоці мъфлівzіі ші кіліпірціі

am фі порочіцї кв зп върват ѧп тóтъ прівінца destoinik пентрв пропзперea знеї счіинце атът de печессаріе ѧп віаца практікъ, ші de ne ар порочі Dzeв кв професорі de ачеіа, карі, кзпоскъндзші съпта ші 'палта са miccisne, кв кзцет, кв inimъ кв тот съ се сакріфіче ѧп кътпзл мзселор, — ші din контръ се пе ферéскъ de ачеіа, карі лзъnd асзпръші ачеаста miccisne пзмаї ка зп міжлок de ѧпаінтареа ѧп рангзрі вісерічешті сéв тітлзрі — фърь de a авea вер зна воіе din inimъ спре дѧнса — ѧndатъ че се desкide веро стъцізне, зnde кзцетъ къ ва потé трăі маї kommod, ші маї фърь гріжь, пзмаї декът се пофтеск ѧп афаръ. Nз'ші adзк aminte къ dакъ ар фаче тоцї аша: adекъ ѧndатъ че петрек вер зп an doi ка професорі зрѧndзлісе ш'ар чере алтъ апплікаре, атзнчі пацізнea нічі одатъ п'ар пзтea авea професорі destзл de прокопсіцї, нічі п'ар фі чіне се dea кърцї шчл., кв зп кзвѧнт: нічі одатъ п'ар авé професорі destoinічі ѧп адевъратзл ѧпцелес ал кзвѧнтзлзї!

І. Рзссв.

Блажів 7/9. Dзпъ кзт сзпь, Мър. Са Domnзл еппв ал Фъгъраш злзї, ре'нторкъndзсе din кълъторіа, с'ав маї біне візітація ѧнтрепрінсъ ѧп пърціле мзнтене, зnde ва фі съпцїт ші пóва вісерікъ din сатзл Корна лъngъ Аврзd, ва порні фърь мзлтъ ѧнтърціере ла Віена ѧп кавса маї мзлтор обжете аттінгътóре de вісерікъ ші сколъ. Despre Ес. Са D. еппв ал Сібіізлзї ѧнкъ се azziea къ ва кълъторі ѧп зіле ачесте ла Віена. —

— Ѧп 3. Септ. с'ав ѧнчепзт ші ачі кареза сколастік ші чеea че пе ѧнбзкзръ, ші din презпъ кв noi ші пе тот ромъпзл адевърат, е, къ пъпъ ѧп 6. Септ. се addзпaсеръ атъцї сколарі ла інстітзтзл пострв, ѧнкзт маї кв пв'і маї пот кзпрінde ѧнкъперіле. Ачеастъ dopinцъ de кзлтзръ, каре се пеde a фі атът de лъцітъ ші сімцітъ de ромъп ѧнкзт ші din депъртаре пеste 40 мілзрі копкзрг ачі ла зпікзл ачест інстітзт ромъпеск, ѧтпзпе о греа респзп dere пе зтерії челор, кзрор лі с'ав комік a пзрта гріжь, ка съ се лъцїаскъ лзміна, ка еї съ черче тóте міжлóчеле de a ѧплесні попорзлзї съв ѧтпліпіреа ачестеї dopinце обштешті, каре челелалте пацізні о ав ѧтпліпіт пентрв тіперії съї, рѫдікъndзле сколі пеste сколі пе ла прагзл зшілор. —

— Despre репзмітзл пострв літерат ші капонік Timoтев Ціпарів азzim, къ ѧп скзрт се ва ре'нтóрче din кълъторіа са каре о ав ѧнтрепрінс ѧп Авгзст кътръ Mexadia, Тріест ші Венеціа, ші къ кзцетъ a ѧтпліні кв оккасізпea ачеастъ ші скъзъмѧнтзл тіпографіеї чеї рзінате сзпт тімпзл revoлзціізнеї трекзте. De ачі авем сперацъ ші despre ре'пзіéреа Органзлзї Лзміпъріі. —

Віена, 1. Септ. Маі. Са ѧтп. се аштеаптъ dela зъіле de Ішел пе мъне ла Шіонбрзн. Се креде къ ѧтпературзл ва петрече ѧп Шіонбрзн пзмаї врео 12 зіле, dзпъ каре зртеazъ прегътіреа de кълъторіъ ла Кроаціа ші Славоніа. „Газета de Аграм" а ші пзблікат програта ачелеї кълъторії. Ѧтпературзл ва сосі ла Аграм кат пе ла 2 Окт., ва петрече ѧп ачеа кълъіталъ a Кроаціеї треї зіле, еар a патра зі ва мерце ла Карлштадт; a 5-a ла Фізме, зnde ва петрече 2 зіле фъкъnd есзрсізні ла Бзкарі ші Порторé, a 8-a zi dela Фізме ла Госпіч, зnde ва ста o zi: a 10-a zi ла Корепіца; de аколо a 11-a zi ла Слзін, a 12-a ла Гліна, a 13-a zi ѧпапоі ла Аграм; a 14-a zi ва ста тот ѧп Аграм a 15-a zi ва кълъторі ла Белловар; a 16 a zi ла Пожега a 17-a ла Ессек, зnde ва ста o zi, a 19-a ла Віпкопче; a 20 a ла Брод; a 21-a ла Nóаградішка; a 22 a еар ла Аграм ші a 23-a се ва ре'нтóрче ла Віена. —

— Ѧп Np. тр. въззрът сзмеле къте се маї арзпкаръ пентрв регзлареа ржзрілор din Зпгаріа; пентрв Тісса 200000 ф. т. к., пентрв Dзнъре 50000 ф. т. к., ші пентрв Меръш 20000 ф. т. к. Nзмаї че вом довъndi ші noi арделепії дрзт de апъ тъкар пъпъ ла Алва Кароліна, dакъ пв ші пъпъ ла Зіóра. Dzeв съ ажзте, ка дóръ ар маї десторці ші комерчізл ші індзстріа ші маї вѫртос економіа церреї пóстре, кареа, прекзт с'а zic de атътea орі, се ѧппéкъ ѧп зпсóреа са. —

— Ѧпп. міністеріів ал ѧнвѫцътъптзлзї пзблікъ зп декрет, прін каре се регзлéзъ déca скімбаре a ѧнвѫцъторілор пе ла скóлеле комзналї ші реалї ші се статореште ка ѧнвѫцъторії чеї харнічі съ мéргъ кв сколарії лор din класъ ѧп класъ, еар чеї de nimik съ пв фіе сзферіцї a фаче ачеаста. Се demъndъ тот одатъ, ка ѧнвѫцъторізл прімаріъ сéв ректорзл съ цїіе чел пзцін ѧп тóтъ лзна конферінце кв ѧнвѫцъторії, ѧнтръ каре съ се сфътзіéскъ кв деатързнтзл асзпра тзтзрор требзінцелор ші ліпселор скóлеї. (Пъпъ акзт ѧнкъ требзеа съ се зрмеze ачеаста.)

— Жзрналеле пзблікъ din noв datзрі despre активітатеа ч. р. трзпе de жandeрмеріъ, ѧпсъ пе зп кърс пзмаї de 3 лзні Маіъ, Ізніъ, Ізліъ. Ѧп ачест тріместрв прін тóтъ монархіа еї фъкзръ 340603 патролзрі de сігзрацъ, ескортаръ 21065 арестанцї, ѧсоціръ 755 кълъторі ші кзріері, кзт ші 306 вапóръ; — арестаръ: 275 лотрії de дрзтзрі; 177 зчігаші; 60 спъргъторі de локзінце ѧпкзіете; 11996 фзрі ші ѧпшелъторі; 200 пзпъторі de фок; 5 тръдъторі de Маіестате; 33 фалсіфікъторі de monedъ; 43 фалсіфікъторі de хъртії de але статзлзї; 836 преварікацї de зъмі; 130 ръскзлъторі; 9344 тзрбзръторі de ліпіште ші алцї есчеденцї; 725 кърціері de xazapd; 31794 óменї кв препзс ші фърь паспортзрі; 1472 фзцїцї de сзпт черчетаре; 157 фзгарі кріміналї; 804 кв арме опріте; 16 інші карії се чзпцісеръ пе сінешї; 620 десерторі; 25 спіонї; 237 гоніцї кв deскріере персонал; 2185 фзгарі de рекрзтаціе; 1851 преварікацї de зъпат ші de пескзіт; 914 карії се опнзсеръ жandармеріеї: 7963 карії се опнзсеръ ordінъцізнілор політіче; 237 карії аз ръпіт пе алцїі; 30 пзртъторі de семне опріте; 3028 кълкъторі de порзнчі поліціене. Тот жandарміі ав афлат: 523 трзпзрі мóрте ші 100 ръніцї. Тот еї ав маї стътзт фацъ ла 8219 черчегърі de касъ, 1627 жзdекъцї ка марторі; 85 есекзціізні кріміналe; 1342 фокзрі; 16 есзndзрі de апе; 57 адзнзрі комзнале. Жandарміі ав зчіс ѧп ачеле треї лзні 12 óменї пе карії п'ав пзтзт пзне мъна алтмінтреа, фіindкъ с'ав опнзс кв пзтереа.

Ачесте datзрі с'ав репзблікат аічі dзпъ ісвóръ оффіціале пв пзмаї пентрв ка съ се кзпóскъ маї de апрóпе аптівітатеа корпзлзї de жandармі, чі ші пентрв ка съ се прічéпъ біне, каре есте скопзл ачелзіаш пентрв віаца соціалъ, чівілъ ші політікъ. —

— Ѧп зрма зпор плъсорі, кзткъ транспортареа вітелор преste контзмаціъ dъ de мзлте грезтъцї ші педече, с'ав ordінат o коммісізне de кътръ міністеріів, каре фъкъnd

---

кв качердісіторі; зп адевър пекоптестат de nimiнї. Ачест адевър, Domnілор, есте, къ лімба поастрь, п'а авзтз асеменea зічері; dака ромъпзл авea dopinца, саз фанта, локмалї, качарталї, мзфліззілікврілор, качердісірілор, сфетерісірілор, требзіа съ аївъ ші зічеріле прін каре съ'се' еспріте ачеле dopінце ші фанте; ліпса ачестор зічері, ѧп лімба ромъпескъ; адеверезъ ліпса dopінцеї ші фантеї. Ші каре din Dв. Domnілор Ромъні, пв штіе de кзnd ші de чіне се ѧнтродзсеръ ла noї мзфліззіліквріле ші ачесте тоате фрасе dicпoietoape? Каре din Dв., пв штіе къ ромъпзлзї пзї плаче Кікаткіа, къ ла ел хатѫрматѫр пв ѧпкане, ші къ ел штіе пзмаї атъта къ doaъ ші кв doaъ фак патрв? Каре din Dв. пв штіе къ ромъпзлзї ѧї есте dat dela патзра клімеї ші сѫнцелзї лзї съ фіе om de omenie? — Ачеїа че аз рісв de Ромъні ѧп сімплітатеа віртзцїі лор, аз бат-жзкоріт пе Dзmnezeв, пе Dзmnezeв каре аз пъстрат ромъпілор ексістéнца лор матеріалъ, пацїоналъ ші політікъ, ші п'ав прецзіг блъndеца, ізвіреа de omenіре ші амічіріа лор кътре тот оспъtзл стреін ші карі азzind de віртзціле ромъпілор, лі се пзсеръ ѧп канзл месеї.

Ромъній, кв віртзціле лор крештінешті, пътіміръ, ка ші зній din крештіні, каре пріімindв ѧп акоперішзл лор пе ніште черніторі, а'ші десгеца метзрапеле корпзлзї лор ші а'лї адзна ші хрзні стомахзл чел флъmnd, ачешті мілоцї пъndіръ времea, кзnd стъпіній dormeaв, ші ле лзоаръ тот. — Dela ніште асеменea евеніменте, nimiнї пв маї пріімеште мілог саз черніторъ ѧп каса са, чі ѧї арзпкъ o бзкать de пїне ші ѧ'л ласъ ѧп пзмеле domnзлзї. — Тот аша, Domnілор, пътіміръ Ромъній кв віртзціле лор челе крештінешті, ші кв ізвіреа de omenіре; пріімірь пе тот оспетзл ші dзпъче въззръ къ ле аторці тоатъ пзтереа матеріалъ, морале ші політікъ атзнчі се deштентаръ ші' ші кзпоскзръ грешала ѧпапоіерії, грешалъ, каре пв о пзтзръ ѧndрепта кв секолї ѧнтредї. Кътре воі тъ адресez, воі карі п'авецї ѧп сѫнцеле вострв, ѧп карнеа воастръ, ѧп каса воастръ, ѧп фантеле ші dopінцеле воастре врео ѧтпрзтзтаре d'ачесте! Ла воі ме експрім ші zik:

Лімба ромъпеаскъ, ка тоате лімбеле націілор есте зп сѫнце каре черкзлезъ ѧп соціетатеа Ромъпъ. Кзnd дрептатеа ромъпілор гоnind пе зп мзфлізz ѧнтъпліпъ качердісіреа, ѧndатъ съ івеште o лзптъ ѧнтре дрептате ші т. качердісітор, ѧнтоктаї лзптеї ачеліа че фаче сѫнцеле ѧп трзпзл пострв ка съ гонеаскъ атомзл стреїн прічінзітор зпеї боале че ар адзче слъбіреа ші пїердеа віецїі; кзпоаштецї, кв кътъ грезтăте алертъм dзпъ dофторі ші пе ла спіцерії ка съ скъпзм сѫнцеле de ачéл атом.

Боалеле морале сзнт ле о патзръ кв челе фісіче; ѧп тоатъ патзра е зп адевър, о регзлъ, о віацъ; прін зрмаре dар, прекзт ферім матеріа de боале, асеменea требзе съ ферім лімба de качартале, локмале, сфетерісіре, качердісіре, кілінір ші de тоцї кілінірцїі, карі вор съ пе аївъ л. de кілінір — Каре din Ромъні ар воі съ маї фіе л. локмаоа алтзіа? —

Ѧndестзл къ пв е Ромъп каре съ зікъ, къ лімба поастрь ар требзі съ фіе зп інстрзмент, прін каре съ се експріте асеменea кзцете фанте; іар пв блъndеца, крештінътатеа ші ізвіреа de оспецї a ромъпілор. — Ші прекзт ла сфъптзл ботез, скзінъм ѧп стѫнга, ѧп дреапта, ѧп'апої ші пзнем стреажъ зрекілор, гзрії, мѫнілор, фрзнтеї, бзzелор, стомахзлзї, пічерелор ші пеste тот корпзл пострв, печетіа певірзітзлзї сфъпт

ди лок черчетаре се ръдіче орі че дмпедекаре ди пъпктъл ачеста.

— Архіепіскопъл францозеск дела Паріс Dp. Сібер сосі ла Віена ди 3. Септ. дисоціт пъмаі de doi преоці ші de ла вікарів цеперал. Архіепіскопъл ва петрече кътева зіле аічі, еар апоі ва мерце ла Прага спре а da o вісітъ кардіналълъі Прінчіпе Шварцеліберг. Се спъне къ скопъл кълъторіеі архіепіскопълъі францозеск есте, ка съ се дицелеґъ ка маі мълці капі аі бісерічеі р. католіче асепра мъсурелор че ар фі съ се іа пе віторів спре а реставра векеа реліціоситате ші евлавіъ дитре credіncoшіі карії аъ доченат а се абате дикъ ші dela credіncъ.

Ди 3. Септ. пе ла amiazі DDnii minістрії ші consіліарії імперіалі се адунаръ ди Шіонбрун, апоі ди пресенца Маі. Сале а дмператълъі се дикеіеръ маі мълте проіекте de леці прегътіте маі de мълт, спре а се скъпъне препаратеі санціъні. Дитре ачеле проіекте се афлъ ші статъторіле organісъторе пентрв minістеріиле de комерчів ші de фінанце, кам ші патента de реформъ пентрв banі, ші леці пентрв ашезарea впор кътіі марі de конії сърмані (пъніі). Тот леці de дисемнътате форте маре. —

— ФЦМ. de Хесс с'а реінтоpc din кълъторіа са dela Ст. Петербург ші Москва, еар ди 4. Септ. dede Маі. Сале дмператълъі еи рапорт ворбъл despre тоте маневрele челе марі кате ле бъзъ дъпсъ ші соціі съі ка карії focece trimic дмadinc ла Pecia. Цепералії ші офіцірії de штаб австріачі фесеръ траттаці de кътре дмператъл Pecieі ка чеа маі маре distінкціъне. Дмператъл Pecieі дикъ denumі маі мълці цепералі de аі съі, карії вор вені ла маневрele австріаче de томнъ. --

Cronicà străinà.

Франца. Паріс. Лъд. Наполеон еарь ші еарь; Аша е; дисъ de ачеаста съ ва се міре nimeni. Ъст om е о карте нечітітъ дикъ, е ун феномен din челе маі проблематіче а тімпълъі нострв. Ва сентем пъмаі noi, чі тотъ жврналістіка се окъпъ форте ка астъ персонъ дисемнатъ. Ші францозіі ші челелалте попоре але Европеі cimt ка прін instinkt, къ ачест бърбат тъкат ші калкулъторъ бун ва се ва коборъ de ne шена політікъ, фърь а фі produc челе маі сілніче префачері ди стареа presentъ a лъкрърілор; дисъ el ші се пôртъ ка атъта черкеспекціъне ші штіъ съ се dea dinъ дмпреціврърі атât de minunat дикât ва ї віне nimănui съ се ди doiaскъ despre кврцеціа кацетелор ші a dopinцелор лъі. Септ токмаі треі лъні deând Monitorвл dede чеа маі солемелъ дикredіncare ла Европа, кънпрінсъ de ун фел de neodihnъ, къ тоте вестіле, лъціте ка прекацетаре ші din рътіце, despre габерна францозеск кътръ el ар анеа ди окі o політікъ ресвеліръ, септ фърь нічі ун temeіъ. Ші Европа dede крезъмъцат de плін ла ачеастъ декіеръціъне de паче a Monitorвлъі, ші nimeni ва се маі гъndі ла ресвоів, de ші ne atânчі токмаі се леціе ворва de o коаліціъне дифрікошатъ дитре пътеріле челе марі конціінъталe. O cimnлъ декіръціъне a Monitorвлъі фъ de аженс ка съ дикredіncеze ne лъме despre ізбірea de паче a лъі Л. Наполеон ші съ ліміштескъ inimіле. Ди адевър,ând аі анеа de a face ка ун om ne ambіціос маі къці ар вені съ зічі, къ Л. Наполеон ва се ва лъа пе ъртеле челе ресвеліче a ле вікіъ съъ ші ва тръвъра пачеа, пентрв къ nimeni нъ dicnътъ посіціънea че о аре, ші пентрв къ ръсвоіъл маі кврând пôте съі слъвескъ декът съі дитърескъ пътереа; din віаца de пънъ акум a лъі Л. Наполеон дисъ сентем конвінші къ ачела, каре ди dôe рândурі, неând Л. Філіп ера ди кълтеа пътерei ші неând nimeni ва гândia ла ун наполеонide есілат, дитінсъ мъна dinъ счептрвл Францеі, е ун амбіціос ші дикъ ва de чеі de рând.

Пъпъ ла фінé лъі Авгост хотъръріле сватъріілор цеперале сант маі тôте кеноскъте. Din 81 de despърцъminte 54 с'аъ декіарат пентрв реставіліреа дмперіалъі. Ашадар маі рътъне ун сенатъс конвъкатъ ші дмперів е реалісат.

Дикът пентрв аттітада че о пор лъа пътеріле din afarъ фацъ кътре Франца ка дмперів, ведем ди „Morning Post," каре, кам се зіче, прімешіте шонтірі віар din гура minістеріълъі englezesc, къ din партеа ачелора се пôте дитроdвче ди Франца дмперів електів саъ монтенітор, еле ла скімбарea формei de габерн ва се пор дмпотрівi, numai хотареле Францеі съ ва се скімбе, ad. съ ва се реставізеze дмперів ка граніцеле челе анте.

Л. Наполеон петрече ди асте лъні de капікъл ди Ст. Klud, фост domeniъ al лъі Л. Філіп; пентрв de a mai adaoge ла конштінца лъі Л. Наполеон, дисемнъм ачі, къ deând e ди Ст.-Klud, ди тôte dumініцеле се ла 8 оре dimineeца мерце cinгар фърь нічі o світъ ла бісеріка paroxіалъ de асемъ mica. Л. Наполеон, ізвіторъл de помпъ, de церемоніі cromotôce съ шадъ cinгарea, ка simплітате ди странъ ші съ асемъ mica кефundat ди евлавіъ — !

Се зіче къ Л. Філіп черчета numai форте рар астъ бісеріъцъ, ші акум віне Л. Наполеон ші ва трече dumінікъ ди каре съ ва мерге ла бісеріъ. Евлавіа е demnъ de респект ди тот omъл ші ка атât маі вартос ди пътеріічі пъмънтъліі,ând штім къ ачеа е кратъ ші ва кърце din інокрісъ. Ди кât пентрв кврцеціа евлавіеі лъі Ludoвікъ Наполеон анем o цар de ажунат de ди doiaлъ. Ди астъ евлавіъ a Прінцълъі-Presedinte ва се vede декът ун nac ка фінеце, калкулат de a се дисінъі ad. ди favôреа клерълъі, ка апоі ка пътереа чеа маре a попілор съ domnéскъ преste глôте ші анме peste църаи.

Штім къ D. Тіерс, пестітъл історік ші оратор еліберат din проскрінціъне с'аъ ди Паріс акум, unde, кам се зіче ел ва рътъпea numai пъпъ ші ва пъне хъртііле ди орънdeіалъ, ші апоі emігреъ еар de ванъ воіе. Admonit din партеа поліціеі ка съ ва се amestече ди політікъ, кътре тоці amічіі карі ди черчетезъ, дитре карі сант ші мълці леціtimiсті, жврndace mereв къ el ва се mai окъпъ нічі de кам ка політіка, ва face alt декът порвешіте mereв ла політікъ. Асеа околіторъл de політікъ, дитр'алтеле декіаръ, къ dinъ especіінца історікъ a Францеі габерна presinte ва пôте анеа dررere; къ акум е посітівъ рестъръціъnea monarxіеі чеі леціtime, ші къ dиъсъл ва серві пе габерна лъі Enpі V декъ ачела се ва baza пе o картъ constітъціонале ліберъ. Еар дикontръ ла nimіка ва dеbакъ аша de таре ка дикontра лібертъціі de Presъ.Ând ар фі Тіерс чел dintâіъ каре токмаі ачеа defaimъ че лаъ дипъцат маі таре, neam міра къ dиъсъл, каре din жврналіст,

---

mір, acemenea треbе съ ne пъzim breбіле, лімба, зоріле, стомахъл ші міросъл de кілінірції, мофтаціі, локмаціі ші качердісіторі; ка ші віар пъпта поастрь ди каре треbе съ intre numai dreanta esdoape a mоштъліі Adam, съ o пъzim a ва intra вр'о сфетерісіре ші съ скъінъм ди тоате пърціле a ва се anponia de noі кілінірції ка мофтаціі ші мъфлікзі, especіъні de асте. —

Аша, D., съ кврцім лімба de dopinцеле, фаптеле ші enітетеле стреіне, ші съ o дифъцінъм віторіълъі, копілор поштрії, ди костъмъл еі національ, астфел, ди кътъ съ o кънoaскъ ор чіне къ есте лімба поастрь ромънеаскъ, інстрвментъл експрітъріі dopinцелор ші віртъціілор ромънілор; — ди токмаі прекум аі кънoаште пе ун Ромън ди міжлокъл мълтор лірioane de стреіні numai dинъ костъмъл съъ ромънеск; dинъ къчъліца de oae пъсъ пе Спрънчеанъ, іцарі чеі стрінштї не нічор, дикълцъмінтеа, хаіна, бръзъ ші кожокъл de oae: ди міжлокъл a міліоане de лірioane de стреін, de вом vedea ун omъ ка ачест костъм, дидатъ зічем, ачеста е Ромънъ, дидатъ д'л дмбръцішем, д'л сърутъм ші ine бъкръ'm de гъсірea лъі, ка ші Хрістос de oaea nerdатъ: Тот аша, Domnілор, треbе лъкратъ ші лімба поастрь касъ се кънoaскъ din челе лалте лімбі, къ есте лімба ромънеаскъ, інстрвментъл ромънілор, ва ал спеклацціілор стреіне ка especіъні d'асте.

(Ва вртма.)

Бібліографіъ.

Ди вна din Xpiі треbацї с'аъ аттінс, despre Граматіка mariaro-ромънеаскъ, че ва се eacъ de сва тіпаріъ ди Клужіъ. — Domнъл протопоп Іоанне Negръці фіind тотъ odatъ дисърчінат ші ка предареа Лімбії ші a Літературії ромънешті ди Цімпасіъл сънеріор din Клужіъ, din temeіъл дилеспірії de a се пъте дивъца лімба ачеастъ сопоръ ші лъцітъ ші de кътръ тінерімea фрацілор поштрії Магіарі, дъ ла лъміпъ ачеаста граматікъ ка марі спесе, ші пъпъ ди мінътъл de фаце аъ ші скос de септ тіпаріъ веро кътева кôле dintr'ачеea дмплінind ачест defeнт.

Кънпрінсъл ачештеі граматічі, афарь de пърціле еі, ва конста ші din пескарі dicertъціъні пентрв дичепътъл ші прогресъл літературеі лімбії ромънe.

Dopiторії de a анеа ачеаста граматікъ вор треbі a се адреса ла аъторъл ди Клужіъ ка трътітереа преціълъі de 1 ф. 10 к. т. к.

D. протопоп Negръці (Fekete) дші дмплінеште даторіа ка професор прін edareа ачештеі граматічі —; мъкар de і ар вртма ші алції дела алте школе, компонъnd ші тінъріndъ'ші стадіъл предат спре дилеспірea ші a дивъцъчеілор ромъні.

Магіаръл пъпъ'n minътъл de фацъ ка пацінъ есчепціъне, n'аъ авут алтъ ideъ despre дипаінтареа ші перфентібіліатea лімбії ромънe декът чеea че ші'о фортъ din авзъл de тôте зілеле. El кънoштea лімба ромънъ numai din гура Іоацілъл, прін вртмаре нічі къ o штіа преціъ нічі тракта алтфелів декът не кам преціъea ші тракта пе дисъші Іоацілъ съъ Ка ачест опъ дисъ лі се decide ші лор o кале de a'ші дидрепта преокъпата опініъне, ші лімбії ун черк маі маре de domнічіларе. —

Tipăritu in tipografia luĭ Joanne Gött.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

прін ортаре пе спателе пресеї, се фъкъ міністръ, дефаітъ акум лібертатеа пресеї.

Англіа. London. „Timec" дрепт респунс ла артікулул апъръторі ешіт ла Monitor din kondeiul kum se krede kiar al lui Л. Наполеон, emmicce un артікул фулцеръторіу, ла каре лутре алтеле ziче, къ ла 2. Дек. се мъчелъріръ ка ла 1200 de персоне неармате, de солдаціі чеї беці. Фіреште къ Monitorul dъ de minчіунъ ачеастъ zicъ a lui Timec; каре din doi va фі авжnd дрепт? Veritas in medio! — Персіні с'афлъ de кътева ziле ла London.

La прівінца афлъріі D. Персіні ла London, oninіуніле сунт лмпърціте. Unii li dau o miccіune політікъ; алціі ziu къ п'а venit пентру алт чева, фърă numai съ се маі ресуфле de требіле ла каре се kum oninti ла ziлеле ултіме. — Luі „Timec" i se скріе din Малта dela 21. Августъ, kum din auziте, кумкъ dela oriente ар фі venit la гуверниул францоzеск un вапор ку depeше секрете. La ачесте depeше се krede къ се авісézъ гуверниул францоzеск despre un комплот deскоперіт ла Константінопол лукъ ла време, ла фрунтеа кърміа с'ар фі афлат улемалеле саў ne romъnie noii търчешті. Скопул ъстуі комплот а фост ка съ destronezе ne Султанул de akum ші ла locul съ пунъ ne un фрате маі тінер, каре е un бігот адорътор ал векілор овічеіурі търчешті ші ръtor de реформе. Се спune къ ла орта deскоперіреі комплотулуі с'ар фі арестат маі мулці улемалі. — О парте din флота englezéскъ стаціонъtóре ла mareа mediteranъ се va duce ла ziлеле просіме la Smirna.

Търчіа. Константінополе. Орі каре се маі окупъ ші ку чеа че се лптъмплъ афаръ de цérra са штіъ, къ ші ла Търчіа ómenii сунт лмпърціці ла dóe partide маі demaркате. О partidъ, кунoскутъ сub numireа, Partida търчéскъ ортодоксъ, каре, глоріа ші путереа Търчіеі аштептъndво numai dela numereа ла лукраре a прінчіпіілор Islamismului, пентру ачеаста враште tóte реформеле ші маі ку сémъ мъсуреле luate de гуверниул търческ спре ушурареа raialelor саў a крештінілор supuşi търчешті, каре ку o ворвъ ла лъунтру ne urea dekът despotismul чел векіу търческ asupra крештінілор, ші афаръ ръсуоіе кучеріторе. Алта sub numire de partida реформътóре, формътъ de Махмуд, татъл Султанулуі de akum, ші спріжінітъ ші de фііу съў, каре възund къ, dakъ търчіі вор ръмъне стаціонарі ла спірітул лецеі лор ші nu вор черка a лмпъка óreкум інтолеранца Алкоранулуі ку resultatele културеі aunsene, ку прінчіпіile umanitъціі, trebue съ aunъ domnia лор, аў продус Tanciматул un фел de constituцiune. Капул ачестеі partide реформътóре се прівеште a фі Решід Паша; eur ачеа е kondusъ маі mult de улемалі. Este штіут, къ ла anii din urmъ маі ла tóte статуріле Европеі partida консерватівъ a лмпінс de ла къртъ ne чеа libeрале kiar ші ла Англіа. Улемалеле аў сокотіт къ ка nіште консерватіві че сунт ші еі ла felul лор, nóte аў сосіт ші пентру dжnшіі timpul de a veni la Къртъ, ші de a маі avъnta odatъ steagul proroкului peste крештіні. De ші ачеастъ partidъ esuati deокamdatъ a restурна ne Решід Паша ші de kunъ сémъ ші сістема de реформе, totuşi кредем къ partida чеа ортодоксъ търчéскъ ку ura са чеа tradiцionale лукопtra крештінілор nu se va putea ціпеа лудеlung; ачеста о zicem nu atut пентру vestea de маі сус ші пентру штіреа провавеpъ къ Решід eaръші лші va реокупа postul, чі маі вълтос din лукредінцареа, къ нічі търчіі нічі крештініі секулуі 19 nu маі сунт чеа че аў фост. Partida ачеаста veke se ziче къ ар фі спріжінітъ de o putere óreкare mare din афаръ. „Кор. Австріак" dekiarъ къ лутре ачеастъ partidъ търчéскъ aspirътóre la despotismul чел векіу asupra крештінілор ла лъунтру ші la кучеріnце ла афаръ, ші лутре partida консерватівъ чеа mare крештінéскъ a Европеі че се basézъ ку totul ne alte прінчіпіі, nu e нічі o solidarітate.

NOUTĂŢI DIVERSE.

Datele статістіче лутересеазъ ne orі чіне, каре urea a se face familiariу ку стареа лукрурілор; de ачеа маі скотем neште date лутересанте ші din статістіка комерчіулуі austriak:

Комерчіул Австріеі ne uscat ші ne mare ла anul 1850.

Комерчіул ку церріле din афаръ:

	Лмпортареа	Еспортареа
Peste Germania mezіoale с'аў лмпортат ші еспортат negocul ла preцiu:		
Peste Саксонія	15494749 ф.	11119737 ф.
„ Прусія	22540453 „	13562899 „
„ Полонія	13864453 „	7528932 „
„ Русія prin Brodi	991221 „	1682081 „
„ dto, ne aiureа	1422416 „	1364021 „
„ Търчіа	2192435 „	708388 „
„ Стателе італіане стръіне	18843247 „	11898888 „
„ Елвеціа	19243260 „	11956512 „
	3126553 „	19786872 „
La сътъ тот ла mon. конв.	99718789 ф.	79608230 ф.

Комерчіул ла портуріле libere peste конфініеле marine:

Peste Фіуме	1232096 ф.	1855346 ф.
„ Тріест	35542131 „	14452120 „
„ Венеціа	16164284 „	5317183 „
„ Алте marціні marітіme	8298131 „	3613579 „
La сътъ тот ла mon. конв.	61236642 ф.	25239228 ф.

Ne mare ші uscat la olaltъ 158955431 ф. m. к.
ші еспортареа . . . . 104847458 ф. m. к.

Черновіці, 31. Августъ. О плóe dъръtóre de vero 14 ziле ne a лукъдърнічіт сперанцеле, че le kopчепусерът kumкъ estimu ne vom bucura de un съчеріш лтвелшуат; кучі mare parte a фрунтелор remace ne kътu se putrezeск ne лок ші челе adunate dunъ тріеpare сунт nuцiu лъсътóre, ne mult маі nuцiu dekът се аштепта. Речеала інчепутъ dunъ лудеlungа плóe ne va addуче mare pagubъ la porumb, каре се лптърціъ фóрте ші лукъ akum лучепе a lega ші a се лнвъртоша маі bінішор. Dakъ va da брума ла Septemvrie, dunъ kum се лптъмплъ ла тоці anii ne aiчі, atunчі nutrimentul ачест капітал al колоніілор va еші маі nuцiu dekът de міжлок. De алтъ parte ші картофіі kad ла nutreцiune маі вълтос ne locurile гунoite. Фъпул, de ші кътпіі eraў лтповорацi ку earbъ, din kauza плоілор nu с'аў putut face bun, чі mare parte с'аў стрікат ші putreziт ne косаштінъ.

Урмареа публікъріі колектелор

че а лптрат ла „fondul religiunei rom. шчл. dela doriторіі de a ажута крештереа серачелор фетіце romane ші маі лптъіу але орфанелор челор къzuцi ла revoluцiunea trecutъ.

Domnul цimnasial-director din Beiuш ла distr. Oradea Георгіу Влас trimite urmътóреле колекте, dela unii бървацi ку zel кътръ nuцiune:

Akum odatъ dela Поповіч Moice 2 ф.; Maria Erdeli 4 ф.; Георгіу Влас, dir. 5 ф.; Матеіу Кішу 5 ф.; Teodor Kiovari, pro. 10 ф.; Cimeon Поп 5 ф.; Cimeon Miлian 1 ф.; Gerard Вігшіо 3 ф.; Maria Дръган 1 ф.; Niколае Бабо 2 ф. Ne tot anul Domna Iulia K. Moldovan 2 ф.; D. Василіу Селацianu 1 ф.; Summa 41 ф. m. к.

— Prin zelosul tinep Dimetriu Munereску, скрівъ al комунітъціі romune Печікане din Unguria саў primit ne kalea administraцiei eppiei Aradane urmътóреле esemplare колекте:

DD. amplоіацi magiarii, лъкуіторі ла Печіка magiarъ. Alert Biro, jude primariu de черк 1 ф.; Alexandru Фаркашіу, jude secundariu de черк 1 ф.; Перлаві, ч. p. advokat 1 ф.; Густав Вастер, Baron 1 ф.; Vinklerіу, protopresbiterіу 1 ф.; Marcel Iscescuiu, notariu ла numita kommunъ 30 кр.; Стефанu Iscescuiu, protopresbiter de черк 30 кр.; Ferenцiu Штіллер, apotekariu 1 ф.; Cimoнічіё, moderatoriu magiar 6 кр.; Emilia Gottman, arendatoriцъ, evreu 1 ф. m. к.

DD. locuіторіі ла Печіка romunъ: Iosif Susanu, скрівъ supremu la черкул locale 2 ф.; Pavel Тъmъшdan, jude la kommunitatea rom. 1 ф.; Grigoriu Karaцiuni, agricultor 1 ф.; Ioanne Novak 1 ф.; Георгіу Teutan 1 ф.; Georgiu Bodrogian 50 кр.; Ioanne Aршеск, мъістру 1 ф.; Ioanne Ardelean, лнвъцъторіу naцional 5 ф.; Dimetriu Munereску скрівъ al kommunitъціі romune 2 ф.; Dimetriu Чіорогариу edukъторіу de contribuцiune 1 ф.; Dimetriu Tamaшdariu, скрівъ la komunitatea 1 ф. odatъ pentru totdeauna. Summa 24 ф. 36 кр. m. к.

REDACTOR: JACOBU MURESIANU. EDITOR: JOANNE GOETT.

BCU Cluj / Central University Library Cluj